

Tauw

SOK Groen: Toetsing Wnb Zuidas: Ravel ontwikkelveld 2

29 mei 2019

Verantwoording

Titel	SOK Groen: Toetsing Wnb Zuidas: Ravel ontwikkeld 2
Opdrachtgever	Ingenieursbureau Gemeente Amsterdam
Projectleider	Martijn Horstman
Auteur(s)	Harm Bolle
Tweede lezer	Sjoerd-Dirk Fiaschi – van der Est
Uitvoering meet- en inspectiewerk	Sjoerd-Dirk Fiaschi – van der Est
Projectnummer	1269739
Aantal pagina's	23
Datum	29 mei 2019
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 824
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Doel	4
1.2	Wetgeving	4
1.3	Te beschouwen onderdelen Wnb	4
1.4	Werkwijze	5
1.5	Kwaliteit	5
2	Situatie en beoogde ontwikkeling	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Beoogde ontwikkeling	7
3	Soortenbescherming	8
3.1	Beschermingsregime en bepalingen	8
3.2	Vrijstellingen	8
3.3	Zorgplicht	9
3.4	Literatuuronderzoek	10
3.5	Effecten	11
3.5.1	Grondgebonden zoogdieren	11
3.5.2	Vleermuizen	11
3.5.3	Broedvogels	13
3.5.4	Dagvlinders	14
3.5.5	Zorgplicht	14
4	Gemeentelijk beleid Amsterdam	16
4.1	Hoofdgroenstructuur	16
4.2	Hoofdbomenstructuur en monumentale bomen	16
4.3	Exoten	17
4.4	Natuurkansen en knelpunten	17
4.5	Beschermde muurplanten en orchideeën	18
5	Conclusies en aanbevelingen	19
5.1	Wet natuurbescherming	19
5.2	Gemeentelijk natuurbeleid	21
6	Literatuur	22

1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over het doel van de toetsing, de relevante natuurwetgeving, de wijze van kwaliteitsborging en de te hanteren uitgangspunten voor toetsing.

1.1 Doel

In opdracht van gemeente Amsterdam heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet natuurbescherming voor de herinrichting van het terrein Ravel ontwikkelveld 2 te Amsterdam. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen kunnen worden verleend.

In de rapportage volgt het antwoord op de volgende vragen:

- Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming (hierna te noemen Wnb) zijn van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing / vergunning nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

Aanvullend op de Wet natuurbescherming wordt in deze natuurtoets ook getoetst aan het gemeentelijke beleid van Amsterdam (zie hoofdstuk 4). Zo wordt de ontwikkeling aan de Amsterdamse ecologische structuur, beschermde bomen en de hoofdbomenstructuur getoetst. Ook wordt gekeken of natuurkansen en/of knelpunten aanwezig zijn en hoe omgegaan moet worden met eventueel aanwezige exotische planten (of dieren).

1.2 Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (hierna te noemen “Wnb”) in werking. De Wnb is het nieuwe wettelijke stelsel voor natuurbescherming en vervangt drie tot dan bestaande wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet.

Het beschermingsregime gaat uit van het “nee, tenzij-principe”. Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen in de Wnb voor bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden altijd gelden. Het afwijken hiervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Noord-Holland is het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning, ontheffing of vrijstelling.

1.3 Te beschouwen onderdelen Wnb

Het is noodzakelijk om de ontwikkeling te toetsen aan soortenbescherming (vanwege de mogelijke aanwezigheid van flora en fauna). Een toetsing aan beschermde gebieden en houtopstanden is niet nodig.

Gezien de afstand tot Natura 2000-gebieden (8,3 kilometer tot het Markermeer / IJsselmeer), de tijdelijke aard van de werkzaamheden en de ligging in bebouwde kom en een bebouwde omgeving is niet te verwachten dat de werkzaamheden negatieve effecten hebben op Natura 2000-gebieden. Effecten als gevolg van geluid, trilling en licht zijn dan ook op voorhand uit te sluiten. Effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van de uitstoot van stikstof zijn niet te verwachten. Toetsing in het kader van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in de vorm van een 'Nee-Tenzij'-toets is niet nodig, aangezien het plangebied niet binnen het NNN ligt.

Onder de Wnb zijn sommige houtopstanden en solitaire bomen beschermd. In het kader van de werkzaamheden op de Zuidas worden mogelijk bomen gekapt. Deze bevinden zich echter allemaal binnen de bebouwde kom van Amsterdam. Als ze binnen de bebouwde kom liggen, dan is de Algemeen Plaatselijke Verordening van toepassing. Kap of het verplaatsen is alleen mogelijk als een omgevingsvergunning aangevraagd en verleend wordt. De Wet natuurbescherming is alleen van toepassing op houtopstanden buiten de bebouwde kom. Toetsing aan beschermde houtopstanden is daarom geen onderdeel van deze natuurtoets.

1.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data (zie ook Hoofdstuk 6)
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- Natuurkaart van Tauw (<https://www.tauw.nl/op-welk-terrein/ecologie/ecoviewer.html>)
- Een oriënterend veldbezoek, uitgevoerd op 29 april 2019

Het doel van de literatuurstudie is om na te gaan welke beschermde soorten en gebieden in of in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. De ecooloog controleert tijdens het oriënterende veldbezoek of de locatie voldoet aan eisen die soorten aan hun leefomgeving stellen. Ook kijkt de ecooloog naar aanwijzingen van de aanwezigheid (zichtwaarnemingen en sporen van terreingebruik, zoals hollen, uitwerpselen, haren, prooi- of voedselresten).

1.5 Kwaliteit

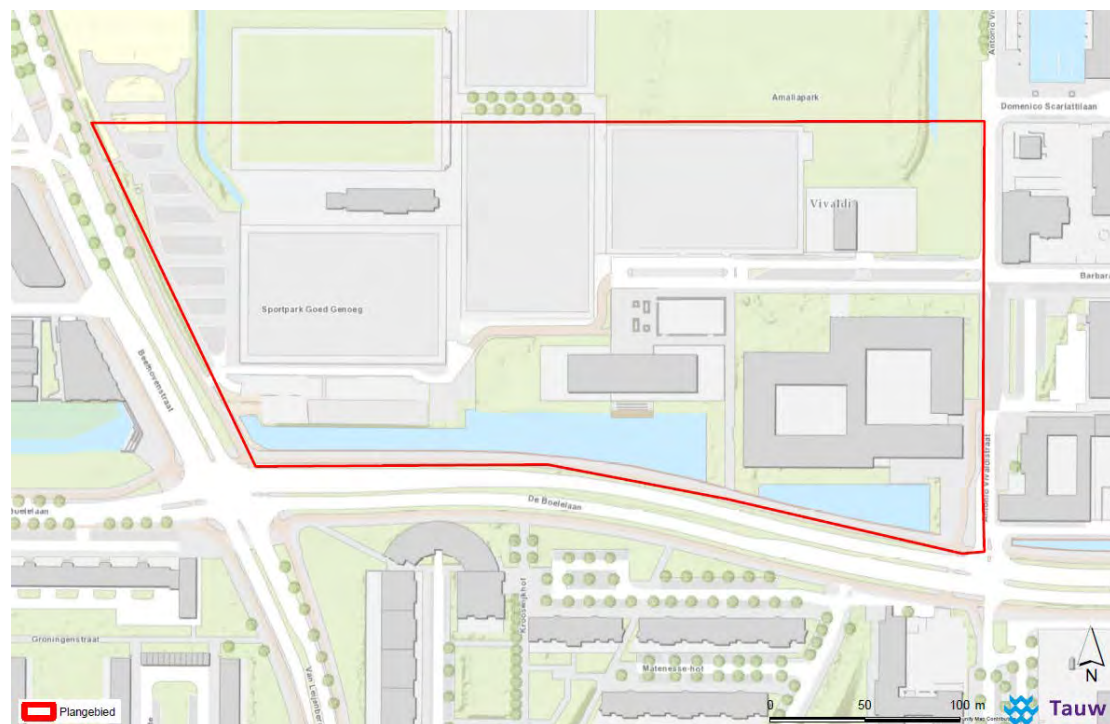
Voor soortenbescherming is een volledige garantie over de aanwezigheid niet te geven. Door inzet van deskundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten.

2 Situatie en beoogde ontwikkeling

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de huidige situatie, het voorgenomen plan en de uit te voeren werkzaamheden.

2.1 Huidige situatie

Figuur 2.1 toont de ligging van het plangebied. Het gaat om het terrein Ravel ontwikkelveld 2. Figuur 2.2 geeft een sfeerimpressie van het gebied. Het plangebied bestaat uit werk- en opslag terreinen, sportvelden met een clubhuis, een woningcomplex “Ravel Residence”, een basisschool, bestrating en enkele bomen. Rond het plangebied liggen andere gebouwen, straten, sportvelden, groen en water. Ten noorden van het plangebied liggen sportvelden. Ten westen en zuiden van het plangebied liggen de Beethovenstraat en De Boelenlaan. Langs De Boelelaan ligt een watergang met grotendeels beschoeide oevers. Ten oosten van het plangebied ligt de Antonio Vivaldistraat met woon- en bedrijfscomplexen.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied

Figuur 2.2 Impressie van het plangebied met van linksboven naar rechtsonder: Ravel Residence, watergang aan De Boelelaan, omgeving van de sportvelden en het clubhuis AFC.

2.2 Beoogde ontwikkeling

De beoogde ontwikkeling betreft de sloop van het clubhuis en de kap van bomen. Daarnaast worden de gebouwen langs de Antonio Vivaldistraat 15 (basisschool) en Ravel Residence gesloopt. Vervolgens wordt het terrein bouwrijp gemaakt voor nieuwbouw. De sloop en het bouwrijp maken van het terrein staan gepland vanaf het voorjaar van 2020.

3 Soortenbescherming

In dit hoofdstuk volgt antwoord op de vraag of de beoogde activiteiten schade op beschermde flora en fauna tot gevolg (kunnen) hebben.

3.1 Beschermingsregime en bepalingen

Het onderdeel soortenbescherming onder de Wnb heeft bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wnb kent drie beschermingsregimes:

- Vogels: Het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Ze zijn beschermd via de Vogelrichtlijn
- Dieren en planten: Het gaat hier om inheemse dieren en planten, die zijn beschermd via de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn
- Nationale soorten: Het gaat hier om soorten, die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime geldt een aantal verbodsbepalingen. Hier is ook een beschrijving opgenomen onder welke voorwaarden een bevoegd gezag ontheffing of vrijstelling kan verlenen. Tabel 3.1 is een samenvatting van de verbodsbepalingen. Ze voorzien in een bescherming van verblijfplaatsen, evenals de bescherming tegen verstorende invloeden. Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Holland kan een ontheffing verlenen van de verboden als genoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10.

3.2 Vrijstellingen

In de Wnb is een aantal algemene soorten amfibieën en zoogdieren beschermd onder de categorie “Nationale soorten”, zoals gewone pad, bruine kikker en konijn. Provincie Noord-Holland heeft bij verordening deze soorten “vrij gesteld” van de ontheffingsplicht (Provincie Noord-Holland, 2016). Dit betekent dat geen ontheffing nodig is voor werken gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. In provincie Noord-Holland zijn, anders dan in veel andere provincies, de kleine marterachtigen niet vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Bunzing, hermelijn en wezel vallen onder de kleine marterachtigen en aan deze soorten moet dus getoetst worden. Vrijgestelde soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing.

Tabel 3.1 Verbodsbepalingen soortenbescherming onder de Wnb, Vrl = Vogelrichtlijn, Hrl = Habitatrichtlijn

	A	B	C	D	E
Verbodsbepaling	Vogels Vrl	Dieren Hrl/ Bonn/Bern	Planten Hrl/ Bonn/Bern	Dieren (‘nationaal’)	Planten (‘nationaal’)
Dieren of planten:					
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1		3.10.1.a	
Storen / verstoren	3.1.4 (tenzij 3.1.5)	3.5.2			
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen			3.5.5		3.10.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	3.2.6	3.6.2	3.6.2		
Plaatsen:					
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	3.1.2				
Beschadigen of vernielen voortplantingsplaatsen (vp)		3.5.4		3.10.1.b (vaste vp)	
Beschadigen of vernielen rustplaatsen (rp)	3.1.2	3.5.4		3.10.1.b (vaste rp)	
Eieren:					
Vernielen (of –Vrl- beschadigen)	3.1.2	3.5.3			
Rapen	3.1.3	3.5.3			
Onder zich hebben	3.1.3				

Toelichting:

- Codes verwijzen naar wetsartikelen Wet natuurbescherming
- **Oranje** verbodsbepaling geldt alleen wanneer sprake is van opzet
- **Rood** verbodsbepaling geldt in alle gevallen, ook wanneer geen sprake is van opzet

3.3 Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) houdt in dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten achterwege worden gelaten. Als zich mogelijk negatieve effecten voordoen, dan treft de initiatiefnemer noodzakelijke maatregelen om die gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken / ongedaan te maken.

Het betreft alle in het wild levende dieren en planten. De zorgplicht dient onder meer als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifiek verbod geldt. De zorgplicht is daarnaast van toepassing op beschermde gebieden.

3.4 Literatuuronderzoek

In de omgeving van het plangebied zijn verspreidingsgegevens bekend van de soortgroepen zoals deze in tabel 3.2 weergegeven zijn. Van sommige soort(groep)en kan op voorhand al uitgesloten worden dat ze in het plangebied voorkomen of dat de werkzaamheden negatieve effecten hebben op deze soort(groep)en. Soort(groep)en waarvoor dat geldt, worden direct na de tabel kort besproken. Op deze soorten wordt in de verdere rapportage dan ook niet ingegaan.

Tabel 3.2 Soorten in de omgeving van het plangebied

Soortgroep	Aanwezige soorten in omgeving
Flora	Korensla, groot spiegelklokje
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter, bunzing, eekhoorn, hermelijn, steenmarter, waterspitsmuis en wezel
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis
Vogels	Allerlei algemene soorten zoals meerkoet, merel en houtduif
Vogels jaarrond beschermd	Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, ransuil, slechtvalk en sperwer
Amfibieën en reptielen	Ringslang en rugstreeppad
Vissen	Geen waarnemingen
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	Geen waarnemingen

Van de volgende soort(groep)en kan het voorkomen of negatieve effecten erop op voorhand uitgesloten worden:

- Korensla en groot spiegelklokje, omdat in het plangebied door de afwezigheid van kalkrijke akkers geen geschikte standplaatsen aanwezig zijn voor deze soorten
- Ringslang, omdat geen geschikt leefgebied aanwezig is in het plangebied. Het plangebied is daarnaast te veel afgesneden van geschikte leefgebieden van ringslangen
- Andere beschermde reptielen, omdat in en in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend zijn van andere reptielensoorten. Het plangebied bevat ook geen geschikt habitat voor andere reptielen, zoals duin- en heidevegetaties
- Rugstreeppad, omdat in en in de omgeving van het plangebied geen geschikt voortplantingswater aanwezig is voor de rugstreeppad
- Andere beschermde amfibieën, omdat in en in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend zijn van beschermde amfibieënsoorten. Daarnaast is door de beschoeide oevers en de afwezigheid van goed ontwikkelde watervegetatie voor deze soorten geen geschikt habitat aanwezig in het plangebied

3.5 Effecten

3.5.1 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek heeft de ecooloog geen waarnemingen gedaan of sporen aangetroffen van beschermde soorten. In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van boommarter, steenmarter, kleine marterachtigen en eekhoorn. Van de eekhoorn kan uitgesloten worden dat de soort in het plangebied verblijfplaatsen heeft. De bomen zijn geïnspecteerd en er zijn geen nesten aangetroffen van eekhoorn. Daarnaast zijn in het plangebied geen waarnemingen van eekhoorn bekend, deze zijn bekend op de begraafplaats Zorgvliet en het recreatiegebied Nieuwe meer. In de omgeving van het plangebied is uitgebreid foerageergebied aanwezig voor de eekhoorn. De werkzaamheden hebben daarom geen negatieve effecten op mogelijk foerageergebied van de eekhoorn in het plangebied.

Voor boommarter ontbreekt het in het plangebied aan geschikt leefgebied. Door de afwezigheid van grotere houtopstanden en bos is er geen essentieel leefgebied voor boommarter aanwezig. Daarnaast ligt het plangebied geïsoleerd door bebouwing en infrastructuur. Het voorkomen van boommarter en negatieve effecten op zijn daarom uitgesloten.

De steenmarter maakt gebruik van gebouwen als verblijfplaats. Bij het veldbezoek werd duidelijk dat er geen zichtbare grote holtes aanwezig zijn in de gebouwen in het plangebied. De steenmarter heeft relatief grote openingen in gebouwen nodig en deze zijn niet aangetroffen. Ook zijn geen sporen van steenmarter aangetroffen binnen het plangebied. Er kan uitgesloten worden dat de steenmarter gebruik maakt van het plangebied als verblijfplaats. Negatieve effecten op de steenmarter zijn dan ook uit te sluiten.

Tot slot zijn ook waarnemingen bekend van kleine marterachtigen rond het plangebied (NDFF). In het plangebied zijn bosschages en enkele bomen aanwezig. Deze zijn echter heel klein, vrij open of staan solitair en ondervinden veel verstoring door de drukke paden richting het clubhuis. Het gebruik van deze bomen en bosschages door bunzing, hermelijn en wezel is daarom uitgesloten. Verblijfplaatsen en foerageergebied van kleine marterachtigen komen in het plangebied niet voor. Negatieve effecten op kleine marterachtige door de werkzaamheden zijn daarmee uitgesloten.

3.5.2 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Er zijn drie typen leefgebied van vleermuizen te onderscheiden: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Verblijfplaatsen bevinden zich, afhankelijk van de soort, in woningen, andere bouwwerken of in bomen. Foerageergebieden zijn groen- of waterstructuren zoals struweel, bomenrijen en watergangen. Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige elementen zoals bomenrijen, randen van bebouwing en watergangen. Foerageergebieden en vliegroutes zijn essentieel (en beschermd) wanneer er geen gelijkwaardige alternatieven aanwezig zijn en het functioneren van een verblijfplaats ervan af hangt.

Vliegroutes en foerageergebieden

In het plangebied zijn goed ontwikkelde groene lijnvormige elementen en beschutte watergangen afwezig. In het plangebied zijn enkele gebouwen en bomen aanwezig. Daarnaast is het plangebied in de avond sterk verlicht (Veen, 2018). Om deze reden zijn in het plangebied geen essentiële vliegroutes en/of essentieel foerageergebied aanwezig.

Gebouwbewonende vleermuizen

Onder deze groep vallen de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis. De soorten maken allen gebruik van openingen in gebouwen. Het gebouw Ravel Residence bestaat volledig uit glas, metalen gevelplaten en houtwerk wat dicht op de constructie aansluit. Wegkruipmogelijkheden ontbreken behalve op een overgang van de houten muur naar de gevelbeplating. Om het gebouw is geen groen aanwezig, het gebouw is sterk belicht en de theoretisch bereikbare plekken voor vleermuizen zitten vrij laag (< 3 meter hoogte) waardoor verkeer en het voetpad verstorend werken. Om deze reden is het gebouw ongeschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen.

De basisschool aan de Antonio Vivaldistraat ten westen van het Ravel Residence is ongeschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Het gebouw bestaat geheel uit glas en houtpanelen, heeft een plat dak en biedt geen geschikte invliegopeningen voor vleermuizen. Het clubhuis is ongeschikt bevonden als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen door de aanwezigheid van sterke belichting in de avond (Veen, 2018). Negatieve invloeden op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen door de ontwikkeling zijn uitgesloten. Nader onderzoek hiernaar is niet nodig.

Boombewonende vleermuizen

Veel van deze bomen betreffen jonge en kleine bomen. In het westen van het plangebied staan op de grens van het plangebied een aantal oude populieren. Hoewel geen grote holtes zijn aangetroffen tijdens het veldbezoek, is niet uit te sluiten dat hoger in de bomen spleten, kieren of gaten zitten waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Grote holtes die voorzien in een kraam- of winterverblijfplaats van boombewonende vleermuissoorten zijn wel uitgesloten. Het is niet uit te sluiten dat zomer- of paarverblijfplaatsen van in bomen verblijvende vleermuissoorten aanwezig zijn in het plangebied. Als deze bomen worden gekapt is nader onderzoek in de vorm van een holte-inspectie nodig. Als hieruit blijkt dat geschikte holten aanwezig zijn is nader onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen nodig.

Tabel 3.3 Aanwezige functies in het plangebied en benodigd nader onderzoek.

Vleermuisgroep	Functie	Geschikt en nader onderzoek?
Alle soorten	Essentiële vliegroute	Nee
Alle soorten	Essentieel foerageergebied	Nee
Gebouwbewonende soorten	Zomerverblijfplaats	Nee
Gebouwbewonende soorten	Kraamverblijfplaats	Nee
Gebouwbewonende soorten	Paarverblijfplaats	Nee
Gebouwbewonende soorten	Kleine winterverblijfplaats	Nee
Gebouwbewonende soorten	Massawinterverblijfplaats	Nee
Boombewonende soorten	Zomerverblijfplaats	Ja, bij kap van bomen
Boombewonende soorten	Kraamverblijfplaats	Nee
Boombewonende soorten	Paarverblijfplaats	Ja, bij kap van bomen
Boombewonende soorten	Winterverblijfplaats	Nee

3.5.3 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van deze soorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest. In de omgeving van het plangebied komen verschillende broedvogels met een jaarrond beschermd nest voor.

De gebouwen in het plangebied bevatten geen geschikte daken of dakranden (of andere openingen) waarlangs gierzwaluw of huismus de panden kunnen gebruiken. In de directe omgeving van het plangebied zijn ook geen nestplaatsen van deze soorten bekend (www.maps.amsterdam.nl). Het is dan ook uit te sluiten dat de gierzwaluw en/of huismus in het plangebied broeden. De slechtvalk broedt eveneens in bebouwde omgeving. De slechtvalk broedt echter vrijwel uitsluitend in speciaal voor de slechtvalk aangebrachte nestkasten en heel sporadisch op uitstekende randen aan voornamelijk hoge gebouwen. Voor de slechtvalk zijn op geen van de gebouwen geschikte locaties aanwezig waar gebroed kan worden.

Andere soorten die genoemd zijn in tabel 3.2, broeden zonder uitzondering in bomen. In de bomen zijn geen nesten aangetroffen die als nestplaats voor de ransuil kunnen broeden. Van deze soort kan dan ook uitgesloten worden dat hij het plangebied gebruikt als verblijf- of nestplaats.

Boomvalk, buizerd, havik en sperwer maken ook gebruik van nesten in bomen. In de hoge populieren zijn geen nesten aangetroffen qua grootte geschikt is als nestplaats voor deze soorten. Deze roofvogels hebben daarnaast zonder uitzondering een zekere mate van rust nodig. Omdat in het plangebied een school, verkeerswegen en sportvelden aanwezig zijn, is er een grote mate van verstoring aanwezig in het plangebied. In het plangebied zijn ook geen waarnemingen bekend van boomvalk en havik. Buizerd en sperwer zijn alleen overvliegend waargenomen. Dit geeft voor deze soorten geen indicatie van een broedvogel met een jaarrond beschermd nest.

Het is dan ook uit te sluiten dat een van de genoemde roofvogels in het plangebied broedt. Nader onderzoek en/of een ontheffing is met betrekking tot vogels met een jaarrond beschermd nest niet nodig voor de geplande ontwikkeling.

Tijdens het broedseizoen beschermde vogels

De nesten van deze soorten zijn beschermd als ze als broedlocatie in gebruik zijn. Bij het oriënterende veldbezoek zijn enkele geschikte plekken aangetroffen waar broedvogels een nest kunnen bouwen. In en rond het plangebied zijn bomen, oevers en hekken begroeid met klimop aanwezig waarin vogels kunnen broeden. Daarnaast is dit ook mogelijk op de platte daken van de aanwezige gebouwen. Enkele algemene soorten zoals houtduif, merel, ekster, scholekster, meerkoet en wilde eend kunnen in en rond het plangebied broeden.

De kans op een broedgeval is het grootst in de periode maart t/m juli (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen). Sommige vogels broeden ook in de maanden daaromheen. Rekening houdend met de kenmerken van het plangebied, is het niet te verwachten dat in de maanden november, december, januari en februari vogels tot broeden komen. Als binnen deze maanden wordt gestart met de werkzaamheden, is een broedvogelcontrole voorafgaand aan het werk niet nodig. Wel is er sprake van een overtreding van de Wnb wanneer in gebruik zijnde nesten van broedvogels worden verstoord. Als in de maanden maart tot en met oktober gestart wordt met de werkzaamheden dan zijn maatregelen nodig om negatieve effecten op in gebruik zijnde nesten te voorkomen. Een controle op nesten van broedvogels is dan voorafgaand aan de werkzaamheden noodzakelijk om overtreding van de wet te voorkomen. Indien een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald.

3.5.4 Dagvlinders

In de omgeving van het plangebied komt de beschermde iepenpage voor. Naast iepenpage zijn van vlinders, libellen en overige ongewervelden in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend zijn. Het plangebied bevat ook geen geschikt leefgebied voor de soorten. In het plangebied is wel mogelijk geschikt habitat aanwezig voor iepenpage. Naast het clubhuis staan twee relatief jonge iepen, vrij geïsoleerd tussen de sportvelden. Deze iepen zijn sterk verlicht in de avond omdat ze tussen de sportvelden staan. Gezien de verlichting, de relatief jonge leeftijd van de iepen en omdat deze vrij open staan is het geen geschikt habitat voor iepenpage. Het voorkomen van iepenpage en negatieve effecten door de ontwikkeling zijn uitgesloten.

3.5.5 Zorgplicht

Zoals in paragraaf 3.2 beschreven is, geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen voor enkele soorten (Provincie Noord-Holland, 2016). Voor soorten genoemd in deze Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland is dus geen ontheffing nodig bij ruimtelijke ontwikkelingen en ook maatregelen hoeven niet getroffen te worden. In het kader van de zorgplicht geldt er echter wel een meldingsverplichting. Provinciale staten stelt dat een melding moet worden gedaan voorafgaand aan de werkzaamheden.

Bij deze melding moet aangegeven worden op welke soorten van de vrijstellingsverordening mogelijk negatieve effecten ontstaan. De melding moet gedaan worden door middel van het meldingsformulier van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUDNHN).

In het plangebied kunnen de volgende vrijgestelde soorten voorkomen: bosspitsmuis, veldmuis, egel, konijn, bruine kikker en gewone pad. Als er wordt gewerkt in de watergangen geldt ook hier de zorg- en meldplicht voor mogelijk voorkomende algemene vissen. Het is niet uit te sluiten dat met de werkzaamheden negatieve effecten ontstaan op deze soorten. Daarom moet voor deze soorten bij de RUDNHN een melding gedaan worden voorafgaand aan de werkzaamheden. Dit betekent ook dat werkzaamheden in één werkrichting dient te worden uitgevoerd en dat bij demping van sloten van te voren de aanwezige aquatische fauna wordt weggevangen.

4 Gemeentelijk beleid Amsterdam

In dit hoofdstuk worden de werkzaamheden getoetst aan het gemeentelijke natuurbeleid van gemeente Amsterdam.

4.1 Hoofdgroenstructuur

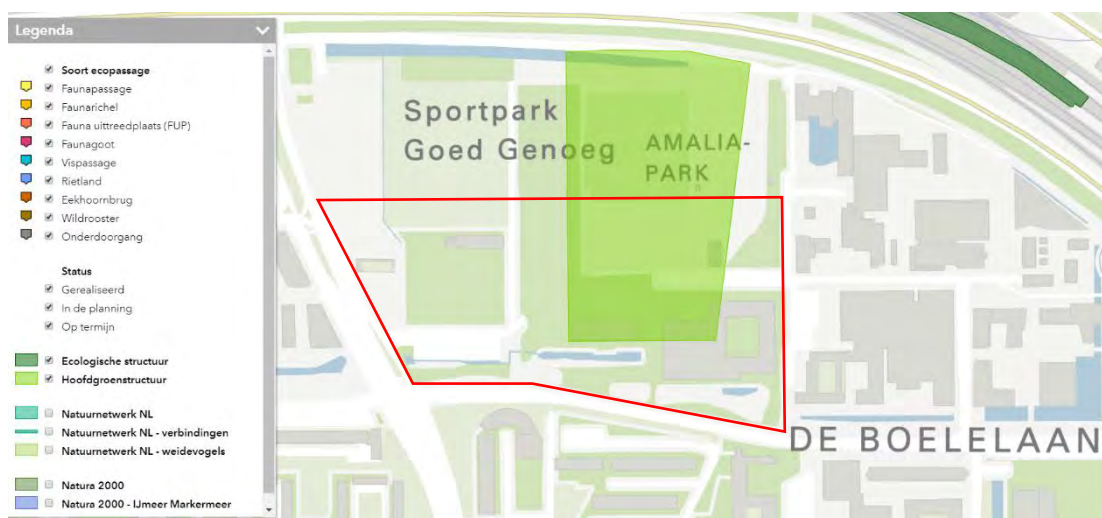
Het plangebied valt deels binnen de Hoofdgroenstructuur van gemeente Amsterdam. Het gaat om het gebied Buitenveldert van het groentype sportpark, zie figuur 4.1. Het plangebied valt volledig buiten gebieden die vallen onder de Ecologische Structuur. In het plangebied of de invloedssfeer van de werkzaamheden vallen geen ecopassages van de gemeente Amsterdam.

Negatieve effecten op de Ecologische structuur en ecopassages zijn daarom uitgesloten.

Negatieve effecten op de Hoofdgroenstructuur van gemeente Amsterdam zijn niet uitgesloten.

Voor ingrepen die de Hoofdgroenstructuur aantasten is instemming nodig van de TAC

(Technische Advies Commissie). De TAC geeft advies over de haalbaarheid van bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen.

Figuur 4.1 Het plangebied ten opzichte van de Ecologische Structuur, de Hoofdgroenstructuur en ecologische passages van de gemeente Amsterdam.

4.2 Hoofdbomenstructuur en monumentale bomen

De Hoofdbomenstructuur van gemeente Amsterdam is nog niet geheel gereed. Wel is er per stadsdeel een hoofdbomenstructuur of bomenbeleid beschikbaar. Voor stadsdeel Amsterdam Zuid is een kaart beschikbaar van de Hoofdbomenstructuur (Gemeente Amsterdam, 2012). In het plangebied staan geen bomen die behoren tot de Hoofdbomenstructuur van gemeente Amsterdam. Direct naast het plangebied zijn wel lanen of bomen die onderdeel uitmaken van de Hoofdbomenstructuur. Negatieve effecten op deze structuur als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen zijn echter uit te sluiten omdat de ontwikkeling deze bomen niet zal beïnvloeden. Maatregelen om de structuur te behouden zijn dan ook niet nodig.

In het plangebied, of binnen de invloedssfeer van het plangebied, staan geen monumentale of anderszins via gemeentelijk beleid beschermde bomen. De werkzaamheden hebben dan ook geen negatieve effecten op door de gemeente beschermde bomen.

4.3 Exoten

In de omgeving van het plangebied komt de Japanse duizendknoop voor (maps.amsterdam.nl en NDFF). De dichtstbijzijnde bekende vindplaats van duizendknoop ten opzichte van het plangebied ligt op meer dan 800 meter afstand. Het is echter niet met zekerheid uit te sluiten dat dichterbij het plangebied ook al locaties aanwezig zijn met besmetting van Japanse duizendknoop en andere Aziatische duizendknopen. Omdat bij de herontwikkeling van het terrein mogelijk gegraven wordt, is het van groot belang om rekening te houden met Aziatische duizendknopen.

Bij grondverzet bestaat er het gevaar dat Aziatische duizendknopen zich op kale grond binnen het plangebied vestigt. Dit kan al met zeer kleine fragmenten van de plant gebeuren. Bij vestiging van duizendknoop volgt vrijwel altijd een snelle en woekerende uitbreiding die schadelijk is voor inheemse soorten en verhardingen/bebouwingen.

Het is daarom bijzonder belangrijk om geen grond aan te voeren die mogelijk 'besmet' is met Aziatische duizendknoop. Daarnaast is het van belang om het plangebied te monitoren op het voorkomen van de soort. Als de soort zich toch weet te vestigen, kan in een vroeg stadium de plant, inclusief grond, verwijderd worden. Dit dient wel te gebeuren onder begeleiding van een ter zake kundige op het gebied van flora.

4.4 Natuurkansen en knelpunten

Gemeente Amsterdam zet in haar visie in op het signaleren van kansen en knelpunten voor de natuur bij iedere ruimtelijke ontwikkeling. Het is van belang om in een vroeg stadium kansen en knelpunten te ontdekken zodat deze nog meegenomen kunnen worden in ontwerp of planvorming.

Er zijn geen duidelijke knelpunten in of direct rond het plangebied aanwezig met betrekking tot natuurwaarden (maps.amsterdam.nl). Er hoeft dan ook geen knelpunt meegenomen te worden in het ontwerp of de planvorming.

Voor de ontwikkelingen die in het plangebied gepland zijn, zijn enkele algemene kansen voor biodiversiteit die benut kunnen worden. Het gaat hierbij om de volgende kansen:

- Het inbrengen van nestgelegenheid voor vogels door het ophangen van nestkasten
- Het inbrengen van verblijfplaatsen voor vleermuizen door het ophangen van platte kasten aan gebouwen en/of bolle kasten aan bomen
- Het aanplanten van inheemse bomen en struiken om de biodiversiteit te verhogen. Hierop komen onder andere insecten en vogels af
- Bij nieuwe bebouwing het aanbrengen van groene daken
- De oevers van de wetering aan De Boelelaan ecologisch waardevol maken door beschoeiing te vervangen door ecologische oevers

4.5 Beschermden muurplanten en orchideeën

Gemeente Amsterdam kent bovenop de Wnb een aanvullend beleid voor een aantal bijzondere, niet (meer) beschermde muurplanten en orchideeën. Dit beleid wordt gekoppeld aan een nieuwe gedragscode. Dit betekent dat gemeente Amsterdam voor deze soorten de bescherming opstart of continueert. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen vindplaatsen muurvarens, andere muurplanten of orchideeën bekend. De dichtstbijzijnde vindplaatsen van muurflora in Amsterdam bevinden zich op een afstand van meer dan 700 meter tot het plangebied. Binnen het plangebied zijn tijdens het veldbezoek ook geen waarnemingen gedaan van muurflora of orchideeën. Ook zijn geen standplaatsen aangetroffen die voor deze soorten geschikt zijn. Negatieve effecten op deze soorten als gevolg van de ontwikkelingen kunnen dan ook uitgesloten worden.

5 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van gemeente Amsterdam heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet Natuurbescherming voor de ontwikkeling van Ravel ontwikkelveld 2. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de bepalingen als opgenomen in de Wnb, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen worden verleend.

5.1 Wet natuurbescherming

Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming (hierna te noemen Wnb) zijn van belang?

Alleen het onderdeel 'soortenbescherming' van de Wnb is van belang voor de ontwikkeling. Het is uit te sluiten dat de ontwikkeling negatieve effecten heeft op beschermde Natura 2000-gebieden, NNN-gebieden of beschermde houtopstanden.

In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb?

De beoogde ontwikkeling is mogelijk strijdig met de Wnb vanwege het mogelijk voorkomen van beschermde soorten. Vleermuizen kunnen mogelijk in of direct rond het plangebied aanwezig zijn. Bij de kap van de oude populieren in het westen van het gebied zijn negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in de bomen zijn niet uit te sluiten. Essentiële vliegroutes en/of essentieel foerageergebied is niet aanwezig binnen het plangebied. In het plangebied zijn tevens geschikte nestplaatsen aanwezig voor algemene broedvogels. Het is niet uit te sluiten dat de voorgenomen ontwikkelingen negatieve effecten hebben op in gebruik zijnde nesten van broedvogels.

Zijn maatregelen en/of een ontheffing nodig?

Bij de kap van de oude populieren is hier nader onderzoek nodig naar het gebruik als verblijfplaats door vleermuizen. Dit kan in de vorm van een holte-inspectie, als hieruit blijkt dat geschikte holten aanwezig zijn is nader onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen nodig. Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen en vliegroutes en/of foerageergebied van vleermuizen is niet nodig.

Daarnaast is een broedvogelcontrole nodig om te voorkomen dat in gebruik zijnde nesten van broedvogels worden verstoord of vernietigd tijdens de werkzaamheden. Als een in gebruik zijnde nest aanwezig is, dan moet een verstoringvrije zone rondom het nest aangehouden worden tot het nest verlaten is.

Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

Als een holte-inspectie uitwijst dat geschikte holten in de bomen aanwezig zijn is nader onderzoek naar vleermuizen nodig. Dit dient in de periode 15 mei – 15 juli en de periode 1 augustus – 15 september uitgevoerd te worden. Het onderzoek moet verspreid over vier veldbezoeken (2 in het voorjaar en 2 in het najaar) uitgevoerd worden. Als van één van de soorten blijkt dat de verblijfplaatsen in het plangebied hebben waarop negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, dan is de aanvraag van een ontheffing nodig.

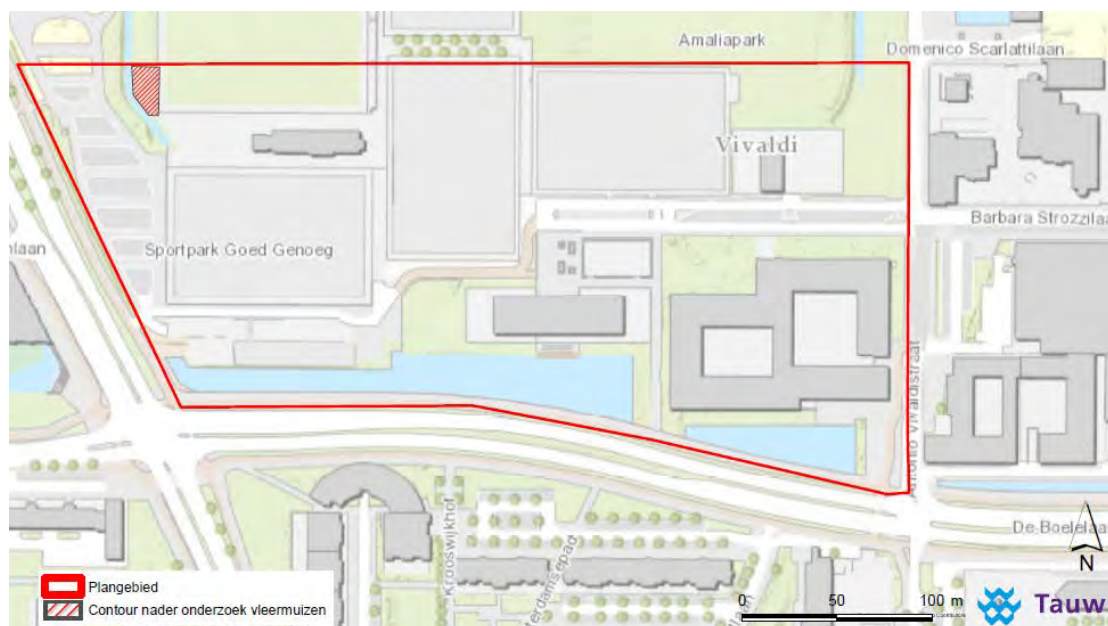
De werkzaamheden mogen dan niet starten voordat een ontheffing verkregen wordt en voordat mitigerende maatregelen genomen en de bijbehorende gewenningsperiode is verstreken. De beoordelingstermijn van een ontheffingsaanvraag bedraagt 13 weken met een maximale verlenging van zeven weken.

Voor broedvogels is een broedvogelcontrole noodzakelijk voorafgaand aan de werkzaamheden als in de periode maart t/m oktober gestart wordt met de werkzaamheden. Als tijdens de controle blijkt dat een broedgeval aanwezig is, dan dient een verstoringvrije zone rond het nest bepaald te worden. In deze zone mag niet gewerkt worden totdat het nest weer verlaten is.

In tabel 5.1 is een samenvatting opgenomen van de toetsing aan de soortenbescherming. In figuur 5.1 zijn de locaties opgenomen waar vervolgonderzoeken moeten worden uitgevoerd.

Tabel 5.1 Conclusies toetsing soortenbescherming

Aanwezige soort(groep)en	Effect	Vervolgstappen
Flora, grondgebonden zoogdieren, vogels met jaarrond beschermd nest, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en overige ongewervelden.	Geen overtreding artikel 3.1, 3.5 of 3.10	N.v.t.
Vleermuizen	Mogelijk overtreding artikel 3.5	Bij kap van oude populieren holte- inspectie. Zo nodig vervolgonderzoek naar zomer- en paarverblijfplaatsen in bomen.
Vogels zonder jaarrond beschermd nest	Mogelijk overtreding artikel 3.1	Uitvoeren van een broedvogelcontrole voorafgaand aan de werkzaamheden als deze in de periode maart t/m oktober starten.

Figuur 5.1 Locaties waar nader, soortgericht onderzoek uitgevoerd moet worden.

5.2 Gemeentelijk natuurbeleid

Negatieve effecten op beschermde bomen, de Ecologische Structuur en beschermde muurflora en orchideeën als gevolg van de ontwikkelingen zijn uit te sluiten. Hierop hoeven geen verdere toetsing of aanvullende maatregelen genomen te worden. Negatieve effecten op de Hoofdgroenstructuur zijn niet uitgesloten. Voor ingrepen die de Hoofdgroenstructuur aantasten is instemming nodig van de TAC (Technische Advies Commissie).

Rond het plangebied komen invasieve exoten voor zoals de Japanse duizendknoop. Het is van belang om rekening met deze woekerende en snelgroeiende soort te houden. Bij afgraven en vervoer van grond is het van belang om controles van de grond te doen. Ook moet het plangebied op de soort gemonitord worden. Bij een kleine besmetting is het bestrijden van de soort nog relatief goed uitvoerbaar.

Voor het plangebied zijn enkele natuurkansen te signaleren, namelijk de volgende:

- Het inbrengen van nestgelegenheid voor vogels door het ophangen van nestkasten
- Het inbrengen van verblijfplaatsen voor vleermuizen door het ophangen van platte kasten aan gebouwen en/of bolle kasten aan bomen
- Het aanplanten van inheemse bomen en struiken om de biodiversiteit te verhogen. Hierop komen onder andere insecten en vogels af
- Bij nieuwe bebouwing het aanbrengen van groene daken
- De oevers van de wetting aan De Boelelaan ecologisch waardevol maken door beschoeiing te vervangen door ecologische oevers.

6 Literatuur

Provincie Noord-Holland, 2016. Verordening Wet natuurbescherming. PRB, publicatienr. 6154.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.B., Kalkman, V.J., Ketelaar, R., van der Wiede, M.J.T., 2002. De Nederlandse libellen (odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Gemeente Amsterdam, 2012. Bomenbeleid stadsdeel zuid 2012. Afdeling Beleidsrealisatie Fysiek Domein van Stadsdeel Zuid, gemeente Amsterdam.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2013. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2013. Rapport 2013-010. Stichting RAVON, Nijmegen.

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten beschermde soorten.

van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Veen, van. K., 2018. Quickscan. In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte. Plangebied: Boelelaan 50, Amsterdam. Rapportkenmerk ER20180326v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Vleermuisprotocol 2017.

Geraadpleegde internetwebsites:

www.floron.nl

www.maps.amsterdam.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl